Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм/студијски програми : Шумарство

Врста и ниво студија: Основне

Назив предмета: ЕКОЛОГИЈА ГАЈЕЊА ШУМА И ГАЈЕЊЕ ШУМА I

Наставници и сарадници: др Бранко Р. Кањевац

Статус предмета: Основне студије (V, VI семестар), Обавезни

Број ЕСПБ: 11 (5+6)

Услов: Шумарска екоклиматологија, Типологија шума

Циљ предмета: Упознавање студената са природом шуме, утицајем основних еколошких фактора (климатских, едафских, орографских и биотичких) на шуму, утицајем шуме на еколошке факторе, и значајем ових фактора за гајење шума и примену основних и комбинованих метода и техника природног обнављања и неговања шума.

Исход предмета: Оспособљавање (студената) слушалаца за: познавање природе шуме, еколошког значаја шума, утицаја еколошких фактора на шуму и утицај шуме на еколошке факторе за израду еколошких студија и за примену метода и техника природног обнављања и неговања шума, прилагођавање узгојних мера затеченом стању шума.

Садржај предмета: *Ттеоријска настава:* Циљ и задаци Гајења шума, природа шуме, утицај основних еколошких фактора на шуму и утицај шуме на еколошке факторе: климатски чиниоци и шума, услови земљишта и шума, орографски чиниоци и шума, биотички чиниоци и шума. Биоеколошке особине основних врста дрвећа, живот и развој дрвећа у шуми. Састојина са аспекта гајења шума и елементи за дефинисање и издвајање састојине. Природно обнављање шума, услови за успешно обнављање шума, основни методи природног обнављања шума (чиста, оплодна и пребирна сеча), комбиновани методи природног обнављања шума, помоћне мере при природном обнављању шума. Фазе развоја састојине, основни методи неге шума – циљ неге, класификација мера неге, прореде као мере неге шума, класификација стабала у састојини при извођењу прореда, основни методи и начини извођења прореда, рационализција сеча као мера неге; чишћење стабала од грана као мера неге. Природно обнављање и нега чистих и мешовитих шума наших најважнијих врста дрвећа - основе природног обнављања и неговања, дознака стабала за сечу, израда плана гајења шума. Прилагођавање узгојних мера затеченом стању шума, и адаптивност у складу са актуелним климатским променама.

Практична настава: Изводи се у учионици коришћењем видео-бим презентације и других помоћних средстава, и у виду теренске наставе и школске праксе**.** Врши се обрада еколошких фактора, као одлучујућих чинилаца, у циљу избора одговарајућих метода природног обнављања и неговања одређених типова шума, доводе се у везу биолошко-еколошке карактеристике главних врста шумског дрвећа са процесом природног обнављања и неговања чистих и мешовитих састојина и шума наших најважнијих врста дрвећа. На конкретним примерима симулира се извођење узгојних мера, врши се израда елабората - плана гајења шума у оквиру извођачког пројекта газдовања шумама.

Основна литература: **Бунушевац Т**. (1951): *Гајење шума I*. Научна књига Београд**; Stojanović LJ., Krstić M.** (2008): *Gajenje šuma I* – knjiga druga – metodi prirodnog obnavljanja i negovanja šuma. Planetaprint, Beograd; **Стојановић Љ., Крстић М.** (2000): *Гајење шума III* - обнављање и нега шума главних врста дрвећа. Финеграф, Београд.

Допунска литература: **Kimmins J.P**. (2004): *Forest ecology*. New Jersey; **Matthews J.** (1989): *Silvicultutal systems*. Clarendon press, Oxford; **Norocel VN**: (2018) The practice of Silviculture; **Poleno Z., Vacek S** et al.(2009) Prakticke postupy pestovani lesu. Lesnicke prace; **Крстић, М.** (1992): *Практикум за вежбе из Гајења шума*. Шумарски факултет, Београд; Monografija *Bukva u Srbiji*, urednik **Stojanović LJ. (**2005): UŠIT Srbije, Šumarski fakultet, Beograd; Monografija *Hrast kitnjak u Srbiji* u Srbiji, urednik **Stojanović LJ. (**2007): UŠIT Srbije, Šumarski fakultet, Beograd; **Bobinac M.** (2011): *Ekologija i obnova higrofilnih lužnjakovih šuma Ravnog Srema.* Monografija, Hrvatski šumarski institut, Institut za Šumarstvo Beograd, Zagreb; **Крстић М**. (2003): *Китњакове шуме Ђердапског подручја – стање и узгојне мере*. Монографија, Академска мисао, Београд; **Döbbeler H, Spellman H.** (2002) Methodological approach to simulate and evaluate silvicultural treatments under climate change. Forstwissenschaftliches Centralblatt 121:52-69. **Актуелни радови** из области обнављања и неговања шума у научним и стручним часописима.

Број часова активне наставе:	**Теоријска настава:**	**Практична настава:** V сем. **36 +** VI сем. **54 = 90 часова**
- V сем. 3+2, VI сем 3+2 предвања 90, вежбе 60 **укупно 150 часова (90+60)**	V сем. 45-6 = 39 часова VI сем. 45-6-18 =21час **Укупно 60 часова**	- вежбе V сем. 30-4 = 26 часова VI сем. 30-4-12 =14 часова -теренска настава > V сем. 2*5=10 часова VI сем. 2*5=10 часова -стручна пракса > VI сем. 6 дана*5 час. = 30 часова

Методи извођења наставе: Активна настава у учионици путем видео-бим презентације, а на вежбама симулација извођења узгојних радова на примерима. Као други облици наставе примењују се: колоквијум, идивидулани рад студената обрадом одређених тема, практична симулација узгојних радова израдома елабората и у рачунарској лабороторији Шумарског факултета, израда плана гајења шума, групни (тимски) рад студената обрадом појединих узгојних мера; 4 дана једнодневне теренске наставе на огледним пољима у околини Београда; технолошко-организациона пракса 6 дана у наставним базама Шумарског факултета.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току наставе	15	усмени испит	65
практична настава			
колоквијум-и	10		
семинар-и (елаборат)	10		